

Excuses

Keti Koti, 4 juni 2022, LocHal, Tilburg

Hier sta ik dan, voor jullie.

Een witte man.

Het evenbeeld van een slavendrijver, een onderdrukker.

Wat wil deze man.

Deze witte persoon waar we er zo veel van hebben gezien in onze geschiedenis.

Een witte persoon die tot het vreselijkste in staat is.

Die in straat is tot slavenhandel, slavernij, moord, uitroeiing, deportatie, gevangenneming, marteling, verkrachting. Discriminatie.

En nog meer van deze zaken.

Wat doet deze witte man hier.

Kijk eens naar hem, hij kan waarschijnlijk niet dansen, kan mensen niet aan het lachen maken.

Is saai, denkt alleen maar aan werk en geld.

En dan staat uitgerekend deze witte man voor jullie.

Op een bijeenkomst om stil te staan bij Keti Koti.

Wat wil deze witte man?

Hij maakte schilderijen over de gebouwen van het Nederlandse slavernijverleden.

Verdiende er geld mee.

Gewoon weer een andere vorm van uitbuiting.

Uitbuiting van ons leed.

Wat doet deze witte man hier?

Ik ben Hans Broek, Nederlandse schilder en witte man.

Ik sta hier om mijn excuses aan te bieden voor wat mensen in mijn familie hebben gedaan.

Voor mijn cultuur die deze misdaden beging.

Ik zal vertellen hoe ik daar toe kwam.

De eerste zwarte persoon zag ik toen ik een kind van 7 of 8 jaar oud was.

Op het strand in Frankrijk.

Hij verkocht Afrikaanse souvenirs.

Een waardige lange man uit Noord Afrika.

In 1995 vertrok ik vanuit Amsterdam naar Los Angeles om Californische landschappen te schilderen.

Talking about 'white privilege'

Ik belandde in Downtown LA, waar ik in een oud gebouw woonde en werkte.

Dat gebouw stond naast Skid Row.

In deze buurt woonden 30.000 mensen op straat, bijna allemaal zwart.

(tegenwoordig zijn het er 75.000)

Ik was geschokt door de armoede waarin ze leefden.

Zag gruwelijke dingen.

Ze sliepen in kartonnen dozen, niet veel groter dan een doodskist.

Ik verdiepte me door de jaren in het racisme in de VS.

Ik was in Los Angeles aangekomen een jaar na de Rodney King Riots.

De spanning was nog in de stad aanwezig.

In Amerika zijn er meer zwarte academici en journalisten die zich met het onderwerp racisme bezighouden dan toendertijd in Nederland.

Ik heb veel gelezen over de oorzaken van racisme.

De slavenhandel, plantages, de slavernij.

En dat na de afschaffing van de slavernij de ellende niet over was, maar dat er een institutioneel racisme voor in de plaats kwam. Zwarte mensen bleven onderdrukt en werden vaak zeer slecht behandeld.

Door de jaren heen veranderde mijn onderwerp van het landschap naar steeds politiekere onderwerpen.

Ik wilde werk maken waarin de actualiteit een rol speelde.

Maakte tentoonstellingen over migratie, schandalen in de kerk, revolutie.

Tegelijkertijd bleef ik boeken en krantenartikelen lezen over de slavernij en racisme.

En ontdekte ik tijdens een verhuizing een boekje over mijn familie. Het boek gaat over de geschiedenis van de familie Broek.

Een familielid uit de 17e eeuw was verhuisd vanuit de stad waar onze familie woonde naar Amsterdam.

Hij maakte er carrière en werd een van de rijkste mensen in Amsterdam. Hij was onder andere bestuurslid van de Admiraliteit van Amsterdam. De slavenhandel was twee jaar eerder officieel ingesteld.

In de jaren dat hij bestuurslid was (tussen 1623 en 1637) verkocht Nederland 2336 Afrikaanse mensen voor een bedrag van 584.000 gulden. Dit bedrag is omgerekend naar nu ongeveer 7,5 miljoen euro. Hij was dus medeplichtig aan de slavenhandel en slavernij.

Hij had investeringen in de West Indische Compagnie voor een tegenwoordig bedrag van E 35.000,00

Opeens was er dus een duidelijke link van een ver familielid en wat ik om mij heen zag in Los Angeles.

De zwarte bevolking die in grote armoede op straat leefde.

Mijn verre familielid was daar medeplichtig aan.

Ik besloot me te gaan verdiepen in het Nederlandse slavernijverleden. Omdat het in mijn werk vaak over landschap en architectuur gaat, besloot ik mij te verdiepen in de architectuur van het Nederlandse slavernijverleden.

Ik zocht alle mogelijke informatie af over gebouwen die Nederland had gebruikt voor de slavenhandel en slavernij.

Ik was opnieuw geschokt toen ik in Afrika ongeveer 20 slavenforten ontdekte.

Kasteel-achtige gebouwen met muren van een meter dik.

Die er nog gewoon stonden als getuigen van ons slavernijverleden.

Ik had daar nog nooit iets over gezien of gehoord.

Het was alsof ik een groot geheim ontdekte.

Door gidsen die vaak universitair geschoold zijn heb ik geleerd hoe zo'n fort werkte. Hoe mensen op allerlei manieren hun menselijkheid werd afgenomen. Hoe bijna alle misdaden tegen de menselijkheid in die forten elke dag tot uitvoering werden gebracht.

Met goedkeuring van de Nederlandse overheid en kerk.

Ik was diep geschokt.

Het is één ding om dingen te weten.

Maar om dingen te voelen is iets anders.

Ik probeerde me in te leven in het lot van deze onschuldige Afrikaanse mensen.

Mannen, vrouwen, kinderen.

Ik probeerde me in te leven in hoe het moet hebben gevoeld om in zo'n kerker opgesloten te zitten.

Zonder sanitair met honderden in een bedompte cel.

Afhankelijk van de grillen van de bewakers die totale macht over je hebben en niets goeds van plan zijn.

De machteloosheid, de angst. De vernedering, het gemis van familie en vrienden en de dreiging van wat er komen gaat.

De wanhoop.

Ik heb er op gemediteerd.

Maar de ervaring van machteloosheid in zo'n helse toestand was zo ontzettend eng en griezelig, dat ik er mee moest stoppen.

Maar ik heb misschien iets, een heel klein beetje gevoeld. En ook al is het maar een heel klein beetje, ik heb een stukje gevoeld van de terreur, waar wij, witte Nederlanders Afrikaanse mensen aan hebben onderworpen.

Daarom heb ik mijn serie schilderijen gemaakt die ik heb tentoongesteld in museum de Pont.

Het is mijn bijdrage in de strijd tegen het racisme.

Ik wilde mijn bewustwording/bewustzijn delen met andere vooral ook witte mensen.

Over de realiteit van ons slavernijverleden, die 250 jaar heeft geduurd. En zo veel leed heeft veroorzaakt.

Daarom maakte ik deze schilderijen.

Wat doet deze witte man op onze bijeenkomst?

Hebben we niet genoeg ellende gehad door witte mannen zoals hij?

Je zou kunnen zeggen, je weet niks van onze pijn.

Je hebt er misschien hooguit 1 promille van gevoeld.

Je hebt gelijk.

Maar ik vind het belangrijk om de duistere kant van de geschiedenis van mijn land te onderzoeken en te delen.

Ik zie het als mijn morele plicht.

Mijn werk is mijn bijdrage in de strijd tegen racisme.

ik ben hier om mijn excuses aan te bieden.

Excuses voor het leed wat jullie en jullie voorouders is aangedaan door mensen als mijn voorvader.

Daar biedt ik mijn excuses voor aan.

Dankuwel.